

پیش بینی اشتیاق به تحصیل و سرزندگی تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی در بین دانش آموزان متوسطه
شهرستان ثلاث باباجانی

(مرتضی خسروی ، معلم ،ارشد روانشناسی تربیتی ، دانشگاه شهید مدنی تبریز

(09185599230 (mortezaakhosravi1375@gmail.com)

چکیده

در عصر حاضر تعلیم و تربیت و به طور کلی تحصیل بخش مهمی از زندگی هر فرد را تشکیل می دهد، به علاوه کیفیت و کمیت این تحصیل نیز نقش مهمی را در آینده هر فرد ایفا می کند. یادگیری یکی از راه هایی است که هر فرد می تواند هوش، استعداد، توانایی و علایق خود را به اثبات برساند و به والدین و افراد جامعه موفقیت خود را نشان دهد. هدف این پژوهش پیش بینی اشتیاق به تحصیل و سرزندگی تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی بود. روش اجرای پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی دانش آموزان پسر مقطع متوسطه دوم شهرستان ثلاث باباجانی در سال تحصیلی 1-00 بود که با استفاده از روش نمونه گیری در دسترس 242 نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه سرزندگی تحصیلی دهقانی زاده و حسین چاری (1391)، پرسشنامه اشتیاق تحصیلی وانگ، ولت، اسکیل (2011) و پرسشنامه ی انگیزش تحصیلی هارتر استفاده شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده ها نشان داد بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد، بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی رابطه ی معنی داری وجود دارد، . بنابراین می توان گفت انگیزش تحصیلی از متغیرهای مهم و مرتبط با اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی می باشند.

کلمات کلیدی: انگیزش تحصیلی ، سرزندگی تحصیلی، اشتیاق تحصیلی

پیشرفت تحصیلی^۱ و موفقیت تحصیلی دانش آموزان و عوامل مرتبط با آن همواره از اولویت های آموزش و پرورش و از مسائل مورد توجه مدیران است. یکی از عوامل کلیدی موثر در موفقیت دانش آموزان، مفهوم اشتیاق تحصیلی^۲ و سرزندگی تحصیلی است (والکر^۳، 2014). در سال های اخیر، پژوهشگران مختلف در حوزه یادگیری به مفهوم اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی پرداخته اند. بسیاری از معلمان ابراز کرده اند که ما دانش آموزانی مشتاق می خواهیم که موضوعات درسی مان را با آنها سهیم شویم، دانش آموزانی که قلب ها و ذهن هایشان را مشتاقانه به فرآیند یادگیری اختصاص می دهند. این معلمان اشتیاق و درگیری دانش آموزان را به یادگیری فعال ارتباط داده و آن را یک فرآیند پویا می سازند. آنان بیان می دارند که داشتن یک کلاس مملو از دانش آموزان دارای انگیزه و مشتاق، با اهمیت است. زیرا اگر اشتیاق وجود نداشته باشد یادگیری اتفاق نخواهد افتاد (بارکلی^۴، 2009). از طرف دیگر امروزه محیط های تحصیلی خالی از چالش نیستند و دانش آموزانی می توانند با این چالشها سازگار شوند که سرزندگی تحصیلی بالایی را تجربه کنند، انگیزه افراد تحرک لازم را برای به پایان رساندن موفقیت آمیز یک تکلیف، رسیدن به هدف یا دستیابی به درجه‌ی معینی از شایستگی در کار خود دنبال می کنند تا بالاخره بتوانند موفقیت لازم را در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی کسب کنند. (محمدی، 2006). بنابراین، می توان گفت انگیزش، دلایل رفتار افراد رانشان می دهد و مشخص می کند که چرا آن ها به روش خاصی عمل می کنند. رفتار دارای انگیزه رفتاری با انرژی، جهت دار و دنباله دار است. (امیدیان، 2006). انگیزش تحصیلی به رفتارهایی اطلاق می گردد که به یادگیری و پیشرفت منجر می شود. (دسی و رایان، 2002؛ به نقل از پریشانی، میرشاه جعفری و عابدی، 1390). بنابراین شناسایی عوامل موثر بر اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش آموزان ضروری خواهد بود. تحقیقات گذشته نشان داده است که خودپنداره تحصیلی (ریس، براکت، ریورس، وایت، سالووی، 2012) و انگیزش تحصیلی (مرادی، دهقانی زاده، سلیمانی خشاب، 1394) می تواند اشتیاق تحصیلی^۵ دانش آموزان متغیری است که برای یادگیری حیاتی است تا جایی که از آن به عنوان یک عامل مهم یادگیری یاد می شود (شیخ الاسلامی، کریمیان پور، 1397). اشتیاق تحصیلی به میزان انرژی که یک فراگیر برای انجام کارهای تحصیلی خود صرف می کند و نیز میزان اثر بخشی و کارایی حاصل شده اطلاق می گردد (قدم پور، فرهادی، نقی بیرانوند، 1395). نیومن، والگ، لامبورن^۶ (1992) اشتیاق تحصیلی را به عنوان سرمایه‌ی روانی دانش آموزان و تلاش مستقیم آنها برای یادگیری و کسب مهارتها و تمایل به ارتقاء سطح موفقیتها تعریف کرده اند که می تواند منجر به مشارکت موثر در فعالیتهای مدرسه، شرکت در فعالیتهای کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه و رابطه مناسب با معلمان و سایر دانش آموزان شود (به نقل از علی صونی، پیری زیرکوهی، 1397). در مدل اشتیاق تحصیلی رومبرگر و لارسون^۷ (1998) اشتیاق تحصیلی با دو مولفه اشتیاق تحصیلی و اشتیاق اجتماعی که در سازگاری تحصیلی نقش دارند مشخص می شوند. در این مدل اشتیاق اجتماعی با رفتارهایی چون حضور در کلاس، قبول مقررات و مشارکت فعال در امور مرتبط با کلاس تعریف می شود و اشتیاق تحصیلی نیز نگرش های دانش آموز نسبت به مدرسه و توانایی برآوردن انتظارات عملکرد را شامل می شود. اشتیاق تحصیلی دارای سه بعد رفتاری (رفتارهای مثبت، پرداختن به تکالیف درسی، مشارکت در فعالیتهای فوق برنامه درسی مدرسه که برای سازگاری روانی اجتماعی و پیشرفت دانش آموز مفیدند)، عاطفی (احساسات، علایق، ادراکات و

1. Academic Achievement

2. Academic engagement

3. Walker

4. Barkley

5. Academic engagement

6. Newmann, Wehlage, Lamborn

7. Rumberger, Larson

نگرشهای دانش‌آموز نسبت به مدرسه) و شناختی (نیروگذاری روانشناختی دانش‌آموزان در امر یادگیری و کاربرد راهبردهای خودتنظیمی توسط آن هاست) می‌باشد (بلومنفلد و پاریس⁸، 2004) که نقش عمده‌ای در پیشرفت تحصیلی، ارتقاء تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس و کاهش رفتارهای پرخطر در مدارس دارد (جنیفر، فردریک⁹، 2015). زیرا تعهد دانش‌آموز را نسبت به اهداف آموزشی و درگیری دانش‌آموز با تکالیف مربوطه را بیشتر می‌کند (مومنی، عباسی، پیرانی، بگیان کوله مرز، 1397). سرزندگی تحصیلی یکی از تواناییها و استعدادهای یادگیرندگان است که موجب سازگاری افراد در برابر تهدیدها و فشارها در حیطه تحصیلی می‌شود. احساس سرزندگی نوعی تجربه خاص روانشناختی است که در این تجربه افراد در خود احساس شور زندگی و روحیه می‌کنند (ریان و فردریک¹⁰، 1997). سرزندگی تحصیلی به عنوان یکی از مولفه‌های بهزیستی و شاخص معنی‌دار سلامت ذهنی در بسیاری از نظام‌های پژوهشی مطرح می‌باشد (فخاریان، یعقوبی، زرغام حاجبی، محقق، 1398) و به عنوان توانایی دانشجو در مواجهه با چالش‌های روزمره تحصیلی تعریف شده است (کامفورد، باتسون، فرومی¹¹، 2015). مارتین و مارش¹² (2008) سرزندگی تحصیلی را، توانایی موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان در برخورد با چالش‌های تحصیلی که در مسیر زندگی تحصیلی معمول هستند، تعریف کرده‌اند. در واقع، سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت و انطباقی با انواع چالش‌ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی تجربه می‌شوند اشاره دارد (پوتواین، چمبرلین، صدرالدینی¹³، 2015). با توجه به اینکه دانش‌آموزان، بیشتر اوقات روزانه‌ی خود را در محیط‌های تحصیلی سپری می‌کنند، و از طرف دیگر پژوهش‌های انجام شده در این حوزه و وضعیت موجود محیط‌های تحصیلی و آسیب‌های بالقوه‌ی موجود در این محیط‌ها لازم است تا پیشایندها و عوامل تاثیر گذار بر روی ظرفیت دانشجویان در برخورد با چالش‌های تحصیلی¹⁴ که موجب سرزندگی تحصیلی است بر اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان تاثیر بگذارد. بنابراین هدف این پژوهش پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی در دانش‌آموزان دوره‌ی دوم متوسطه‌ی شهر ثلاث باباجانی بود.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود که به بررسی رابطه بین متغیرها می‌پردازد. در این پژوهش میزان هم‌تغییری متغیرها مورد بررسی و سرزندگی تحصیلی و اشتیاق تحصیلی به عنوان متغیر ملاک و انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی تحصیلی به عنوان متغیر پیش‌بین مورد بررسی قرار گرفته‌اند. تعدادی از عناصر مطلوب مورد نظر که حداقل دارای یک صفت مشخصه باشند، جامعه آماری نامیده می‌شود. صفت مشخصه، صفتی است که بین همه عناصر جامعه آماری مشترک و متمایزکننده جامعه آماری از سایر جوامع باشد. جامعه آماری به دو نوع محدود و نامحدود تقسیم می‌شود. اگر اعضای جامعه آماری ثابت و پایان‌پذیر باشد، آن را محدود و اگر جامعه آماری از یک ردیف بی‌انتهای مقادیر تشکیل شده باشد، آن را نامحدود گویند (آذر و مومنی، 1387). جامعه آماری عبارتست از مجموعه تمام افراد، گروه‌ها، اشیاء و یا رویدادهایی که دارای یک یا چند ویژگی مشترک باشند. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان پسر مقطع دوم متوسطه شهرستان ثلاث باباجانی در سال تحصیلی 1401-1400 بود که تعداد آن‌ها 650 نفر بود.

⁸ . Blumenfeld, Paris

⁹ . Jennifer A. Fredricks

¹⁰ . Ryan, Frederick

¹¹ . Comerforda, Battesonb, Tormey

¹² . Martin, Marsh

¹³ . Putwain, Chamberlain & Saddredini

¹⁴ . Academic challenge

پرسشنامه‌ی انگیزش تحصیلی

عبارتست از نمره ای که دانش‌آموز از پاسخگویی به پرسشنامه 33 گویه ای هارتر (1980 و 1981) کسب کرده است. مقیاس اصلی هارتر، انگیزش تحصیلی را با سوال‌های دو قطبی می‌سنجد که یک قطب آن انگیزش درونی و قطب دیگر آن انگیزش بیرونی است و پاسخ آزمودنی به موضوع هر سوال فقط می‌تواند یکی از دلایل بیرونی یا درونی را دربر داشته باشد. این پرسشنامه بر اساس مقیاس لیکرت می‌باشد. پایایی این پرسشنامه توسط ظهیری و رجبی (1388) با آزمون آلفای کرونباخ با استفاده از نرم افزار **spss** بدست آمده است که 92٪ می‌باشد. روایی پیش بین مقیاس اصلاح شده‌ی هارتر از طریق همبستگی معنی دار بین انگیزش درونی، با گزارش‌های معلم از انگیزش معلم تایید شد. همچنین بین انگیزش درونی و بیرونی و نیز پاره مقیاس‌های آن‌ها و دو شاخص عینی پیشرفت تحصیلی از جمله نمره‌های پیشرفت تحصیلی، همبستگی معناداری بدست آمد. هارتر (1981) همچنین ضریب پایایی پاره مقیاس‌ها را با استفاده از فرمول 20 ریچاردسون بین 0/54 تا 0/84 و ضرایب باز آزمایی طی دوره‌ی 9 ماهه از 0/48 تا 0/63 و در نمونه‌ی دیگری به مدت 5 ماه بین 0/58 تا 0/76 گزارش کرده است. که حداکثر نمره‌ای که آزمودنی می‌تواند کسب کند 165 می‌باشد که نشان دهنده انگیزه‌ی بالا می‌باشد و حداقل نمره‌ای که کسب می‌کند 33 می‌باشد که نشان دهنده‌ی انگیزه‌ی پایین می‌باشد.

پرسشنامه‌ی سرزندگی تحصیلی

این پرسشنامه بر اساس مقیاس انگلیسی سرزندگی تحصیلی مارتین و مارش (2006) توسط دهقانی‌زاده و حسین‌چاری (1391) طراحی شد. این پرسشنامه دارای 9 گویه بوده و نمره‌گذاری آن بر اساس مقیاس 5 درجه‌ی لیکرت (کاملاً مخالفم (1)، مخالفم (2)، بی‌نظر (3)، موافقم (4) و کاملاً موافقم (5)) می‌باشد. همه‌ی سئوالات به صورت مستقیم نمره‌گذاری شده و روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی آن 0/80 گزارش شده است (دهقانی‌زاده و حسین‌چاری، 1393). پایایی این پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه 0/85 دست آمد.

پرسشنامه‌ی اشتیاق تحصیلی

این پرسشنامه توسط وانگ و همکاران (2011) جهت سنجش میزان اشتیاق تحصیلی در بین دانش‌آموزان ساخته شد. پرسشنامه دارای 23 سؤال و بر طبق نظریه فردریک، بلوم و پاریس (2004) ساخته شده است. پرسشنامه فاقد سؤال معکوس بوده و نمره‌گذاری پرسشنامه در مقیاس لیکرتی 5 درجه‌ای (کاملاً مخالفم (1)، مخالفم (2)، بی‌نظر (3)، موافقم (4) و کاملاً موافقم (5)) طراحی شده است (وانگ و همکاران، 2011). کمترین نمره 23 و بیشترین نمره 115 می‌باشد. روایی محتوایی پرسشنامه مورد تایید اساتید صاحب‌نظر قرار گرفته و پایایی کل پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ (0/74) و پایایی ابعاد رفتاری (0/82)، شناختی (0/82) و هیجانی (0/86) گزارش شده است. پایایی پرسشنامه در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ 0/87 به دست آمده است. ضریب کرونباخ آلفا برای سنجش میزان هماهنگی درونی نگرش‌ها، قضاوتها و معیارها در یک پرسشنامه به کار می‌رود. این روش یکی از روشهای محاسبه پایایی پرسشنامه می‌باشد. نتیجه این آزمون شرط اساسی برای تایید پرسشنامه می‌باشد. تجزیه و تحلیل به عنوان فرایندی از روش علمی، یکی از پایه‌های اساسی هر روش تحقیق است به طور کلی، تجزیه و تحلیل روشی است که از طریق آن کل فرایند پژوهشی، از انتخاب مسئله تا دسترسی به یک نتیجه هدایت می‌شود. در این پژوهش تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم افزار **spss** نسخه 24 در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در سطح توصیفی از ترسیم نمودار، جدول، محاسبه میان، میانگین و درصد، فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد استفاده شده است.

در بخش آمار استنباطی از شاخص هایی نظیر، آزمون چولگی و کشیدگی، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چند متغیره به روش همزمان استفاده شد.

1- تعاریف متغیرها (تعریف مفهومی و عملیاتی)

تعریف مفهومی

سرزندگی تحصیلی: سرزندگی تحصیلی به پاسخ مثبت و انطباقی با انواع چالش ها و موانعی که در عرصه مداوم و جاری تحصیلی تجربه می شوند اشاره دارد (پوتواین، چمبرلین، صدرالدینی، 2015).

اشتقاق تحصیلی: اشتقاق تحصیلی را به عنوان سرمایه روانی دانش آموزان و تلاش مستقیم آنها برای یادگیری و کسب مهارت ها و تمایل به ارتقاء سطح موفقیتها تعریف کرده اند که می تواند منجر به مشارکت موثر در فعالیتهای مدرسه، شرکت در فعالیتهای کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه و رابطه مناسب با معلمان و سایر دانش آموزان شود (شاری، یوسف، غزالی، اوسمان، داژیر، 2014).

انگیزش تحصیلی: این اصطلاح همان گونه همان گونه که از معنای رایج آن برمیاید، به علت و چرایی رفتار را اشاره دارد به زبان ساده، انگیزش چیزی است که فرد را به پیش رفتن وا میدارد و در حال پیش رفتن ننگه می دارد و تعیین می کند که به کجا باید رفت. (علی اکبرسیف روان شناسی پرورشی، 336 و 349).

تعریف عملیاتی

سرزندگی تحصیلی: منظور از سرزندگی تحصیلی نمره ای است که دانش آموزان در پرسشنامه سرزندگی تحصیلی حسین چاری و دهقانی زاده (1393) کسب می کنند.

اشتقاق تحصیلی: منظور از اشتقاق تحصیلی نمره ای است که دانش آموزان در پرسشنامه اشتقاق تحصیلی وانگ و همکاران (2011) کسب کرده اند.

انگیزش تحصیلی: عبارتست از نمره ای که دانش آموز از پاسخگویی به پرسشنامه ی 33 گویه ای هارتر¹⁵ (1980 و 1981) کسب کرده است.

نتایج

ضریب همبستگی ابزاری آماری برای تعیین نوع و درجه رابطه یک متغیر کمی با متغیر کمی دیگر است. ضریب همبستگی، یکی از معیارهای مورد استفاده در تعیین همبستگی دو متغیر است که شدت رابطه و همچنین نوع رابطه (مستقیم یا معکوس) را نشان می دهد. همچنین تحلیل رگرسیون یک فرایند آماری برای تخمین روابط بین متغیرها می باشد. این روش شامل تکنیک های زیادی برای مدل سازی و تحلیل متغیرهای خاص و منحصر بفرد، با تمرکز بر رابطه بین متغیر وابسته و یک یا چند متغیر مستقل، می باشد. تحلیل رگرسیون در فهم اینکه چگونه مقدار متغیر وابسته با تغییر هر کدام از متغیرهای مستقل و با ثابت بودن دیگر

¹⁵ Harter

متغیرهای مستقل تغییر می‌کند به ما کمک می‌کند. از آنجا که در این پژوهش به دنبال بررسی روابط بین متغیرهای پیش بین و ملاک و همچنین پیش بینی متغیرهای ملاک بر اساس متغیرهای پیش بین بودیم، از همبستگی و رگرسیون استفاده شد. در استفاده از تحلیل رگرسیون و همبستگی یک سری پیش فرض ها جهت اعتبار تحلیل ها نیاز می باشد. در ذیل این پیش فرض ها را مرور می کنیم.

پیش فرض های مربوط به تحلیل رگرسیون و همبستگی

نرمال بودن داده ها

پیش فرض نرمال بودن داده‌ها نیز با استفاده از آزمون چولگی - کشیدگی مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن در زیر ارائه شده است.

جدول 1-1- آزمون چولگی و کشیدگی

متغیر	چولگی	کشیدگی
انگیزش تحصیلی	-1/11	1/84
اشتیاق تحصیلی	0/89	1/41
سرزندگی تحصیلی	-1/09	1/11

همانگونه که در جدول بالا مشاهده می شود، میزان چولگی و کشیدگی متغیرها در بازه (2- تا +2) می باشد که نشان از نرمال بودن داده ها می باشد.

1-1-2- همخطی

همچنین برای بررسی هم خطی بودن متغیرها از شاخص VIF استفاده شد. نتایج این شاخص برای همه متغیرها نشان که بین 1 تا 10 قرار دارد و هم خطی بین متغیرها وجود ندارد.

1-1-3- استقلال آزمون شونندگان

همچنین برای استقلال داده از آزمون دوربین واتسون استفاده شد که نتایج آن نشان داد که این شاخص بین 1/5 تا 2/5 قرار دارد و نشان از استقلال باقیمانده و خطاها می باشد.

1-4- تحلیل فرضیه های تحقیق

در ادامه به بررسی میزان ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرها خواهیم پرداخت. متغیرهای انگیزش تحصیلی به عنوان متغیرهای مستقل و متغیرهای اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی به عنوان متغیرهای وابسته مورد بررسی قرار گرفته اند.

فرضیه اول: بین انگیزش تحصیلی با اشتیاق تحصیلی رابطه وجود دارد.

جدول 1-5 ضریب همبستگی پیرسون بین انگیزش تحصیلی با اشتیاق تحصیلی

متغیر	اشتیاق تحصیلی
انگیزش تحصیلی	0/32**

** $\leq 0/01$ * $\leq 0/05$

(**) در سطح یک صدم * در سطح پنج صدم معنی دار است و به میزان خطا اشاره دارد بنابراین یک صدم در اینجا دقیق تر است) همانطور که در جدول 1-8 مشاهده می شود، بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی ($r=0/32$ ، $p<0/01$) رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهش تایید می شود و فرض صفر رد می شود.

جدول 1-6 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	VIF	tolerance	دوربین واتسون
1	0/32	0/10	0/10	24/89	0/000	1/0	1/0	1/66

همان طور که در جدول 9-1- مشاهده می شود، ضریب تعیین یا R² نشان می دهد که 10 درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی قابل پیش بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر اشتیاق تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی معنادار می باشد. همچنین مقدار vif برابر با 1 می باشد که نشان می دهد هم خطی بین متغیرها وجود ندارد و شاخص دوربین واتسون برابر با 1/66 می باشد که بین 1/5 تا 2/5 است و نشان می دهد مدل از لحاظ استقلال خطاها مشکلی ندارد.

جدول 1-7 ضرایب بتا و آزمون معناداری T برای متغیرهای پیش بین

متغیر ملاک	متغیرهای مستقل	B	STE	β	T	Sig
انگیزش تحصیلی	مقدار ثابت	48/78	5/65	-	8/62	0/000
	انگیزش تحصیلی	0/28	0/05	0/32	4/94	0/01

همان طور که در جدول 10-1- مشاهده می شود، انگیزش تحصیلی با بتای 0/32 ($t=4/94$ ، $p<0/01$) به طور معناداری قدرت پیش بینی اشتیاق تحصیلی را دارد.

فرضیه دوم: بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی رابطه معنی داری وجود دارد.

جدول شماره 1-8 ضریب همبستگی پیرسون بین انگیزش تحصیلی با سرزندگی تحصیلی

متغیر	سرزندگی تحصیلی
انگیزش تحصیلی	0/37**

** $\leq 0/01$ * $\leq 0/05$

همانطور که در جدول 1-11 مشاهده می‌شود، بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی ($r=0/37$ ، $p<0/01$) رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهش تایید می‌شود و فرض صفر رد می‌شود.

جدول 1-9 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	VIF	tolerance	دوربین واتسون
1	0/37	0/13	0/13	32/57	0/000	1/0	1/0	1/78

همان طور که در جدول 1-12 مشاهده می‌شود ضریب تعیین یا R^2 نشان می‌دهد که 13 درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی معنادار می‌باشد. همچنین مقدار vif برابر با 1 می‌باشد که نشان می‌دهد هم خطی بین متغیرها وجود ندارد و شاخص دوربین واتسون برابر با 1/78 می‌باشد که بین 1/5 تا 2/5 است و نشان می‌دهد مدل از لحاظ استقلال خطاها مشکلی ندارد.

جدول 1-10- ضرایب بتا و آزمون معناداری T برای متغیرهای پیش بین

متغیر ملاک	متغیرهای مستقل	B	STE	B	T	Sig
سرزندگی و انگیزش تحصیلی	مقدار ثابت	15/39	3/07	-	5/0	0/01
	انگیزش تحصیلی	0/18	0/03	0/37	5/70	0/01

همان طور که در جدول 1-13 مشاهده می‌شود انگیزش تحصیلی با بتای 0/37 ($t=5/70$ ، $p<0/01$) به‌طور معناداری قدرت پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی را دارد.

جدول 1-11- ضرایب بتا و آزمون معناداری T برای متغیرهای پیش بین

متغیر ملاک	متغیرهای مستقل	B	STE	B	T	Sig
سرزندگی و انگیزش تحصیلی	مقدار ثابت	7/35	2/87	-	2/55	0/01
	انگیزش تحصیلی	0/23	0/02	0/52	8/92	0/01

همان‌طور که در جدول 1-19 مشاهده می‌شود انگیزش تحصیلی با بتای 0/52 ($t=5/70$ ، $p<0/01$) به‌طور معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی را دارد.

فرضیه پنجم: بین اشتیاق تحصیلی با انگیزش تحصیلی رابطه معنی دار وجود دارد.

جدول 4-20 ضریب همبستگی پیرسون بین انگیزش تحصیلی با اشتیاق تحصیلی

متغیر	انگیزش تحصیلی
اشتیاق تحصیلی	0/32**

** $\leq 0/01$ * $\leq 0/05$

همان‌طور که در جدول 1-20 مشاهده می‌شود، بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی ($r=0/32$ ، $p<0/01$)، رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهش تایید می‌شود و فرض صفر رد می‌شود.

جدول 4-12 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	VIF	tolerance	دوربین واتسون
1	0/35	0/12	0/11	11/43	0/000	1/58	0/63	1/69

همان‌طور که در جدول 1-21-1 مشاهده می‌شود ضریب تعیین یا R^2 نشان می‌دهد که 12 درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر اشتیاق تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی معنادار می‌باشد. همچنین مقدار vif برابر با 1/69 می‌باشد که نشان می‌دهد هم خطی بین متغیرها وجود ندارد و شاخص دوربین واتسون برابر با 1/87 می‌باشد که بین 1/5 تا 2/5 است و نشان می‌دهد مدل از لحاظ استقلال خطاها مشکلی ندارد.

جدول 1-13 ضرایب بتا و آزمون معناداری T برای متغیرهای پیش‌بین

متغیر ملاک	متغیرهای مستقل	B	STE	β	T	Sig
رشد تحصیلی	مقدار ثابت	42/39	6/48	-	6/53	0/00
	انگیزش تحصیلی	0/16	0/07	0/19	2/28	0/02

همان‌طور که در جدول 1-22-1 مشاهده می‌شود، انگیزش تحصیلی با بتای 0/19 ($p<0/02$) به‌طور معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی را دارد.

فرضیه ششم: بین سرزندگی تحصیلی و انگیزش تحصیلی رابطه معنی دار وجود دارد.

جدول 14-1 ضریب همبستگی پیرسون بین انگیزش تحصیلی با سرزندگی تحصیلی

متغیر	انگیزش تحصیلی
سرزندگی تحصیلی	0/60**

** $\leq 0/01$ * $\leq 0/05$

همانطور که در جدول 14-1 مشاهده می‌شود، بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی ($r=0/60$ ، $p<0/01$)، رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد. بنابراین فرضیه پژوهش تایید می‌شود و فرض صفر رد می‌شود.

جدول 15-1 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس انگیزش تحصیلی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig	VIF	tolerance	دوربین واتسون
1	0/54	0/29	0/28	38/89	0/000	1/56	0/63	1/92

همان‌طور که در جدول 4-24 مشاهده می‌شود ضریب تعیین یا R² نشان می‌دهد که 29 درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس انگیزش تحصیلی و معنادار می‌باشد. همچنین مقدار vif برابر با 1/56 می‌باشد که نشان می‌دهد هم خطی بین متغیرها وجود ندارد و شاخص دوربین واتسون برابر با 1/92 می‌باشد که بین 1/5 تا 2/5 است و نشان می‌دهد مدل از لحاظ استقلال خطاها مشکلی ندارد.

جدول 16-1 ضرایب بتا و آزمون معناداری T برای متغیرهای پیش بین

متغیر ملاک	متغیرهای مستقل	B	STE	β	T	Sig
سرزندگی تحصیلی	مقدار ثابت	5/33	3/24	-	1/64	0/10
	انگیزش تحصیلی	0/20	0/03	0/45	5/97	0/01

همان‌طور که در جدول 16-1-1 مشاهده می‌شود، مولفه انگیزش تحصیلی با بتای 0/45 ($t=5/97$ ، $p<0/02$) به‌طور معناداری قدرت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی را دارند.

جدول 17-1 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش بینی اشتیاق تحصیلی بر اساس ابعاد انگیزش تحصیلی

مدل	R	R ²	R تعدیل شده	F	Sig
1	0/35	0/12	0/10	7/17	0/000

همان‌طور که در جدول 1-27 مشاهده می‌شود ضریب تعیین یا R^2 نشان می‌دهد که 12 درصد از واریانس اشتیاق تحصیلی براساس ابعاد انگیزش تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر اشتیاق تحصیلی براساس ابعاد انگیزش تحصیلی معنادار می‌باشد.

جدول 1-18 نتایج تحلیل رگرسیون جهت پیش‌بینی سرزندگی تحصیلی بر اساس ابعاد انگیزش تحصیلی

مدل	R	R^2	R تعدیل شده	F	Sig
1	0/41	0/17	0/15	6/17	0/000

همان‌طور که در جدول 1-29- مشاهده می‌شود ضریب تعیین یا R^2 نشان می‌دهد که 15 درصد از واریانس سرزندگی تحصیلی براساس ابعاد انگیزش تحصیلی قابل پیش‌بینی است. نسبت F بیانگر این است که رگرسیون متغیر سرزندگی تحصیلی براساس ابعاد انگیزش تحصیلی معنادار می‌باشد.

نتیجه‌گیری

در کل نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین انگیزش تحصیلی و خودکارآمدی با اشتیاق تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه‌ی مثبت معناداری وجود دارد.

فرضیه اول: بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد.

نتایج تحلیل داده‌ها نشان داد که بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه وجود دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش‌های شیخ‌الاسلامی و کریمیان پور (1397) و تامایو و همکاران (2020)، موتسیا، دینگا و کنیای (2019) مبنی بر رابطه مثبت و مستقیم بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی همسو می‌باشد.

در تبیین این یافته می‌توان گفت: که سازه اشتیاق تحصیلی ریشه در نظریه کنترل اجتماعی (هیرشی، 1969، نقل از بشرپور، عیسی زادگان، زاهد بابلان و احمدیان، 1391) دارد بر نقش احساسات فردی، دلبستگی و تعلق به نهادهای اجتماعی تاکید می‌کند. در این نظریه پیوندها به وسیله‌ی تعهد، باورها، دلبستگی و اشتیاق مشخص می‌شود و رفتار ضد اجتماعی جوانان بر اساس پیوندهای بین فرد و جامعه تبیین می‌شود و به همین صورت بی‌اشتیاقی به مدرسه نیز می‌تواند نتیجه تضعیف رابطه فرد با نهادهای آموزشی و منابع حمایتی باشد. انگیزش تحصیلی از دانش‌آموزان، یک موضوع چند بعدی است و ترکیب حمایت‌های معلم، دانش‌آموزان، معلم - والدین و والدین - همسالان از تحصیل دانش‌آموز، ترکیب‌هایی فراهم می‌کند که منبع و مشوقی برای افزایش میزان تمایل و اشتیاق دانش‌آموزان در مدرسه باشد و از طرف دیگر، نبود هر کدام از این منابع چهارگانه می‌تواند باعث خسارات جبران‌ناپذیری به روند تحصیلی دانش‌آموزان باشد. وانگ، برینکورت و اسکیل (2013) به رابطه مثبت انگیزش معلمان با مشارکت بیشتر دانش‌آموزان در مدرسه و فعالیت‌های آن و همچنین کاهش رفتارهای مخرب دانش‌آموزان اشاره کرده‌اند. همچنین وینتزل (2003) به تاثیر رابطه با همسالان و حمایت آنها بر اشتیاق تحصیلی اشاره کرده است. انگیزش تحصیلی به این دلیل موجب بهبود اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود که تلاش و مشارکت دانش‌آموزان در مدرسه و فعالیت‌های مدرسه را با تشویق توأم می‌کند. دانش‌آموزانی که احساس کنند از طرف والدین، دوستان و یا معلم مورد حمایت قرار می‌گیرند با اعتماد به نفس

بالایی با تکالیف مدرسه مواجه شده و با چالشهای مدرسه سازگار شوند که در بلند مدت می تواند میزان تمایل و اشتیاق آنها را افزایش دهد. در واقع دانش آموز در عین تلاش احساس امنیت و ارزشمندی می-کند و مدرسه را به عنوان یک محیط امن و حامی درک می کند. درک انگیزش تحصیلی از طرف معلم، والدین و همسالان توسط دانش آموز احساس تعلق آنها به مدرسه را افزایش و اشتیاق تحصیلی آنها را افزایش می دهد. اهمیت تعامل منابع انگیزش تحصیلی (والدین، دوستان و معلم) در ایجاد رفتارها، احساسات و افکار مثبت را برخی از نظریه پردازان از جمله بندورا در نظریه شناخت اجتماعی و ریان و دسی در نظریه خود تعییبی مورد تاکید قرار داده و به تاثیرات مثبت آن نیز اشاره داشته اند. بر اساس نتایج این پژوهش، انگیزش تحصیلی و مولفه های آن قدرت پیش بینی تغییرات اشتیاق تحصیلی در دانش-آموزان را دارند بنابراین انگیزش تحصیلی ادراک شده و اطمینان و اعتماد دانش آموز به این منابع چهار گانه از طرف دانش-آموزان، می تواند در کاهش و افزایش میزان اشتیاق تحصیلی دانش آموزان و میزان انرژی که صرف تحصیل می کنند تاثیر مثبت داشته باشد.

فرضیه دوم: بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد.

نتایج تحلیل داده ها نشان داد که بین انگیزش تحصیلی و سرزندگی تحصیلی دانش آموزان رابطه وجود دارد. این نتیجه با نتایج پژوهش های دهقانی و عزیزان کهن (1398)، فتحی، جمال آبادی (1396)، کولی، مارتین، باترل و آرمسترانگ (2018) مبنی بر رابطه مثبت و مستقیم بین انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی همسو می باشد. در تبیین این یافته می توان گفت انگیزش تحصیلی به دانش آموزان کمک می کند تا فشارهای روانی ناشی از مشکلات و چالشهای تحصیلی را کمتر کرده و به عنوان نیروی مقابله ای برای رویارویی موفقیت آمیز و آسان افراد در زمان درگیری و تنشهای تحصیلی است و موجب تسهیل امور چالش زا در این مسیر می شود. زمانی که دانش آموز مطمئن شود در رویارویی با مشکلات تحصیلی تنها نیست و حمایت دوستان، معلم و والدین را دارد در واقع بخشی از بار مسئولیت را به دوش می کشند و از ابتلا به ضعف و ناامیدی در امان می ماند در مقابله با مشکلات و چالشهای تحصیلی مقاومت کرده و احساس سرزندگی بیشتری را تجربه می کند. انگیزش تحصیلی یک موضوع چند بعدی است که نقش معلم-دانش آموزان، معلم-والدین و والدین-همسالان ترکیب هایی فراهم می کند که می تواند در ارتقای کیفیت و کمیت فعالیت های تحصیلی دانش آموزان ایفا می کند و به آنها کمک می کند تا مشکلات و چالشهای تحصیلی را با موفقیت حل کرده و پاسخ مناسب به آنها را داشته باشند که می تواند منجر به سرزندگی بیشتر آنها شود .

فهرست منابع

- آذر، عادل، مومنی، منصور (1387). آمار و کاربرد آن در مدیریت، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- اسلامی، محمد علی، درتاج، فریبرز، سعدی پور، اسماعیل، دلاور، علی، (1395). مدل یابی علی اشتیاق تحصیلی؛ بر مبنای عملکرد تحصیلی حمایت شده، عزت نفس و خودکارآمدی درسی دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه امیر کبیر تهران، دو فصلنامه راهبردهای شناختی و یادگیری.
- اسلامی، محمد علی، درتاج، فریبرز؛ سعدی پور، اسماعیل؛ دلاور، علی (1395). مدل یابی اشتیاق تحصیلی بر مبنای منابع شخصی و منابع اجتماعی در دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه امیر کبیر تهران، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان درمانی، 7 (28).
- اعتمادی، فاطمه (1395). بررسی رابطه بهزیستی روان شناختی، تعامل زوجین و اشتیاق تحصیلی با رضایت زنان دانشجو، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خوارزمی تهران.
- امینی، بهمن (1391). اثر بخشی آموزش خودکارآمدی بندورا بر انگیزش تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانشگاه تهران، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران.
- بشرپور، سجاد، عیسی زادگان، علی، زاهد بابان، عادل و احمدیان، لیلیا. (1392). مقایسه خودپنداره تحصیلی و اشتیاق به مدرسه در دانش آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری و عادی. مجله مطالعات آموزش و یادگیری، 2 (65). 47-64.
- بشرپور، سجاد؛ عیسی زادگان، علی؛ احمدیان، لیلیا (1392). مقایسه خودپنداره تحصیلی و اشتیاق به مدرسه در دانش آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری و عادی، مطالعات آموزش و یادگیری، 5 (2)، 47-64.
- بهرامی، فاطمه، بدری، مرتضی (1396). رابطه ادراک از محیط یادگیری و سرزندگی تحصیلی با نقش واسطه ای شناخت، فراشناخت، انگیز پیشرفت و خودکارآمدی در دانشجویان، دو فصلنامه راهبردهای شناختی یادگیری، 5 (4)، 189-212.
- Altunsoy S, Çimen O, Ekici G, Atik AD, Gökmen A. An Assessment of the Factors that Influence Biology Teacher Candidates' Levels of Academic Self-Efficacy. *Procedia-Social and Behavioral Sciences* 2010;2(2):2377-82.
- Bandura, A. (1986). *Social foundations of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bandura, Albert (1982). "Self-efficacy mechanism in human agency". *American Psychologist*, 37 (2): 122-147.

- Blumenfeld, P, Paris. (2004). Motivation and cognitive engagement in learning environments. In R. K. Sawyer (Ed.), *The Cambridge handbook of the learning sciences* (pp. 475—488)
- Collie, j, martin, j, bottrell, d, Armstrong, d. (2018). Social support, academic adversity and academic buoyancy: a person-centred analysis and implications for academic outcomes. *Educational Psychology*, 8(1): 12-25.
- Collie, R. J.; Martin, A. J.; Malmberg, L. E.; Hall, J. and Ginns, P. (2015). “Academic concept: state of the evidence. *Review of Educational Research*,60,93-003.
- Duijn M, Rosenstiel IV, Schats W, Smallegenbroek C, Dahmen R. Vitality and health: A lifestyle programme for employees. *European Journal of Integrative Medicine* 2011; 3: 97-10.
- Elizabeth Nduku Mutisya, Jotham N. Dinga, Theresia K. Kinai, Students' Perceptions of Teacher Support and Academic Motivation as Predictors of Academic Engagement, *International Journal of Applied Psychology*, Vol. 9 No. 5, 2019, pp. 128-134.
- Ford, M. E. (1992). *Motivating humans: Goals, emotions, and personal agency beliefs*. Newbury Park, CA: Sage.
- Fredricks,J.A. Blumenfeld, P.C.& paris, A(6000). School engagement potential of the Goldon CD, Williams SK, Hudson GA, Stewart J.(2010).
- Jasmine Green a , Gregory Arief D. Liem a , Andrew J. Martin a,* , Susan Colmar a , Herbert W. Marsh b , Dennis McInerney. (2019). Academic motivation, self-concept, engagement, and performance in high school: Key processes from a longitudinal perspective. *Journal of Adolescence*, 35(1): 1111-1122
- Jennifer A. Fredricks. (2015). Academic engagement. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*.74(1), 31-36
- Jung, K., Zhou, A.Q., Lee, R.M. (2017). Self-efficacy, self-discipline and academic performance: Testing a
- Kostagiolas, P., Lavranos, C., Korfiatis, N. (2019). Learning analytics: Survey data for measuring the impact
- Logan, S., & Johnston, R. (2015) Gender differences in reading ability and attitudes.

- Luszczynska, A. & Schwarzer, R. (2005). "Social cognitive theory". In M. Conner. Predicting health behaviour (2nd ed. rev. ed.). Buckingham, England: Open University Press. pp. 127–169.
- Martin, A.J. & Marsh, H.W. (2008). Workplace and academic buoyancy: psychometric assessment and construct validity amongst school personnel and students. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 184–168 ,26.
- McAdam, E. K. (1986). "Cognitive behavior therapy and its application with adolescents". *Journal of Adolescence*. 9 (1): 1–15.
- Newmann, F. M., Wehlage, G. G. & Lamborn, S. D. (1992). The significance and sources of student engagement. In Newmann, F. M. (ed.) *Student engagement and achievement in American secondary schools*. New York: Teachers College Press. notdoing time. *Teaching and Teacher Education*, 24(1), 1765–1776.